

Advent 1. vasárnapja

Iz 2,1-5

„Nem tanul többé hadviselést...”

Izajásnak, Ámosz fiának látomása Júdáról és Jeruzsálemről. Az utolsó időkben az Úr házának hegye szilárdan áll majd a hegyek tetején, és magasabb lesz a halmoknál. Oda özönlének mind a nemzetek, felé tart számos nép, és így szól: „Rajta, menjünk fel az Úr hegyére, Jákob Istenének házához, hogy tanítson meg minket útjaira, és így az ösvényein járhassunk. Mert a Sionról jön a törvény és Jeruzsálemből az Úr tanítása.” Ő tart majd ítéletet a nemzetek között, és igazságot szolgáltat számtalan népnek. Ők meg ekevassá kovácsolják kardjukat, és lándzsájukat szőlőmetsző késsé. Nemzet nem emel kardot nemzet ellen, és nem tanul többé hadviselést. Jákob háza, gyertek, járjunk az Úr világosságában!

A fenti Izajás jövendölés eredetileg nem a végítélet idejére vonatkozott. Az „utolsó időkben” (2. v.) kifejezés csak a távoli jövőre utalt. A „Jákob háza” (3.5. v.) kifejezés egész Izraelre vonatkozik, és valójában a Tóra megnövekedett tekintélyének szimbolikus kifejezése a pogányok körében, a „jertek” felszólítás pedig inkább egy lelki vándorlásra, mint valóságos zarándoklatra való felhívás a szövegben. Nehéz megállapítani, vajon kinek is szól ez a szöveg, a zsidóknak vagy a pogányoknak. A próféta mindenesetre a „lelki zarándoklat” isteni jellegére utal, amikor kijelenti, hogy Jahve tart ítéletet a népek között. Ezt az eseményt innen kiindulva lehet akár a végítéletre való utalásnak is értelmezni.

Az a tény, hogy az ítélet után a szövegben egy békés periódus leírása következik, nem támogatja a végítélet koncepcióját. Inkább egy olyan meghatározó ítéletről van szó, valami olyan sorsfordító történelmi eseményről, amely a háborúskodó nemzetek magatartását megváltoztatja. Az „ekevassá kovácsolják a kardjukat” (4. v.) kifejezés egy békés korszak jelképe, mivel a kardra, vagyis a harcra nincs többé szükség, hanem csak termelő mezőgazdasági tevékenységre. Ugyanez a jelentése a lándzsák és a szőlőmetsző kések hasonlatának is. Ezeknek a konkrét képeknek az összefoglalása a vers vége, a békés korszak jellemzőjének kiemelése, hogy egyetlen nép sem „tanul többé hadviselést” (4b). Ez az egész változás a Tóra fényének köszönhető, mely a próféta szerint minden nemzetet megvilágosít.

Számos szövegmagyarázó szerint a Jn 4,20, amelyben Jézus a samáriai asszonnyal beszélget arról a témáról, hogy hol is kell imádni Istent, az Iz 2,4-nek a visszhangja. A beszélgetésben elhangzik egy Jézus-prófécia, amelyet vonatkoztatnak a Jeruzsálemi Templom megszüntetésére is, de arra is, hogy a „Lélekben imádók” (Jn 4,26 sköv), vagyis az egyházban imádkozók bárhol imádhathják az Istent. Tertullianus (160–220) úgy gondolja, hogy a hegyre épült templom maga Jézus Krisztus, aki Istennek világméretű templomává vált, amelyben az Istent imádni lehet. Alexandriai Athanasziosz (296–373) pedig azt kérdezi, ki lenne más, aki olyan értékben kapcsolódott a békéhez, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus, a Mindenható szeretett fia, aki mindenkit szeretett a mi megváltásunkért.

A fejezet legkülönösebb része a világbéke és a helyes imádás összekapcsolása. Kr. e. 40-ben Vergilius a IV. eclogában is megénekelte ezt a világbékét nagyjából hasonlóan, mint Izajás, ezért a középkorban mindezt Jézus születésére értelmezték. Kétségtelen, hogy az igazi politikai béke, a lelkek megbékélésének a következménye, amikor különböző népcsoportok azért békülnek össze, mert különböző életstílusuk ellenére közös a hitük és a céljaik, és lélekben is ugyanazt az Istent imádják. A legborzasztóbb politikai merénylet, amikor a vallást is felhasználják a béke megbontására, és Istennek tett szolgálatnak nevezik, ha valaki megöl egy másik embert. Minden politikai fanatizmus vallási retorikát is használ, de a legfélelmetesebb az, amely magát a vallást vagy annak terjesztését teszi meg a fanatizálás eszközének. Jézus, amikor magát azonosította a szegényekkel, üldözöttekkel, börtönben lévőkkel, elvileg kizárta azt, hogy az igazi keresztény a vallást gyűlölködés eszközének használja. Ha az egyház történetét megvizsgáljuk, találunk olyan példákat, amikor a keresztényeket vallási motívumok alapján üldözték, de sajnos találunk olyan példákat is, amikor a keresztények üldöztek másokat vallási indokok alapján. Sem Izajás, sem Jézus nem ilyen követőket kívánt. Aki pedig lélekben és igazságban imádjja az Istent, az biztosan nem követ el ilyen óriási hibát.